

VN/28747/2020

19.3.2021

Lapsibudjetointia koskevan työryhmän kokous

Aika ja paikka: 18.3.2021 klo 8.00-10.00, etäkokous (Skype)

Kutsuttuna paikalla/estynyt:

Sami Yläoutinen, budjettipäällikkö	puheenjohtaja
Taina Kulmala, neuvotteleva virkamies	varapuheenjohtaja
Outi Luoma-aho, budjettineuvos	
Jussi Lammassaari, erityisasiantuntija	
Elina Palola, sosiaalineuvos	
Mikko Staff, talousjohtaja	
Katja Bergbacka, neuvotteleva virkamies (estynyt)	
Pasi Rentola, talousjohtaja	
Fransiska Pukander, neuvotteleva virkamies	
Olli Kärkkäinen, johtava erityisasiantuntija	
Päivi Lindberg, johtava asiantuntija	
Piia Pekola, erityisasiantuntija	sihteeri
Sanna Koulu, lapsistrategian erityisasiantuntija	sihteeri
Laura Saarinen, lapsistrategian projektisihteeri	sihteeri

1. Kokouksen avaaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Varapuheenjohtaja Taina Kulmala avasi kokouksen klo 8.00. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

2. Valiokuntien kuulemistilaisuuden 5.3.2021 klo 9.00-10.30 läpikäynti

Todettiin, että kuulemistilaisuus toteutui suunnitelman mukaisesti. Sovittiin, että sihteerit Sanna Koulu ja Laura Saarinen toimittavat työryhmälle edellisten ja myös tulevan (25.3.2021) kuulemistilaisuuden muistiinpanot.

3. Lapsibudjetoinnin pilotoinnista (TAE 2022 valmistelu) sopiminen

a. Pienryhmän laatima ehdotus lapsibudjetoinnin pilotoinnista (STM:n ja OKM:n pääluokkien menot ja kuntien valtionosuudet), Pasi Rentola, Mikko Staff, Jussi Lammassaari

Puheenjohtajana jatkaa työryhmän varsinainen puheenjohtaja Sami Yläoutinen.

Mikko Staff, Pasi Rentola, Jussi Lammassaari ja työryhmän sihteeri Piia Pekola esittelivät pienryhmän valmisteleman taulukon ja diat, jotka sisälsivät pienryhmän työryhmän

kokoukseen valmistelemat ehdotukset budjettianalyysin pilotoinnista ja joitakin kysymyksiä jatkotyötä varten.

Todettiin, että pienryhmä on valmistelussaan noudattanut työryhmässä jo aikaisemmin tehtyjä linjauksia ja rajauksia (ei huomioida virastojen toimintamenoja, tarkastellaan vain valtion menoja ja tarkastellaan suoraan tai välittömästi alle 18-v. lapsiin kohdistuvia menoja). Tämän lisäksi pienryhmä ehdottaa pilotin toteuttamiseksi seuraavia rajauksia ja linjauksia:

- Tarkastelussa ei huomioida sellaisia kehittämishankkeiden kustannuksia, kuten tulevaisuuden sote-keskukseen myönnettävät valtionavustukset, joista vain osa kohdentuu lapsi-ikäryhmään, mutta joista on saatavissa vain laskennallinen arvio lapsi-ikäryhmän osalta
- Lapsibudjetointi/budjettianalyysi ei sisällä kuntien maksutuloja
- Lapsibudjetoinnissa/budjettianalyysissä käytetään varsinaisen talousarvion lukuja, eikä lisätalousarvioita huomioida. Tämä tarkoittaa, että tarkastelussa noudatetaan ”talousarviosta talousarvioon” –periaatetta ja pilotin taulukkomuotoisessa tarkastelussa esitetään TA 2020, TA 2021 ja TAE 2022 tiedot
- Lapsibudjetointi esitetään TAE:n yleisperusteluissa omana kappaleenaan/yhtenä kokonaisuutena, jolloin kaikki tieto voidaan koota yhteen kohtaan ja lukijan on helpompi saada asiasta kokonaiskäsitys
- TAE 2022 valmistelussa käytetään dokumentin sisäisiä viittauksia ja pyritään välttämään päällekkäisiä kirjauksia.

Edellä mainitut ehdotukset perustuvat ajatukseen, että lapsibudjetoinnista muodostuu toistettavissa oleva, vertailukelpoinen ja resurssiviisas toteutustapa.

Todettiin, että taulukkomuotoisen tarkastelun lisäksi TAE:ssa on tarpeen selostaa ja avata asiaa myös budjettianalyysin tekstiosuudessa riittävän laajasti ja tarkasti, jotta lapsibudjetointi/budjettianalyysi palvelee tarkoitustaan eli toimii päätöksenteon tukena ja välttää erilaisilta väärinkäsityksiltä ja vääriä tulkinnoita. Todettiin, että samasta syystä tekstissä on tarvittaessa kuvattava myös euroa/lapsi tarkastelu.

Todettiin, että myös peruspalvelujen valtionosuustarkastelu edellyttää huolellista tekstimuotoista selostusta.

Todettiin, että pienryhmä jatkaa työskentelyään ja tuottaa seuraavaan kokoukseen (7.4.2021) alustavan luonnoksen budjettianalyysin pilottivaiheen tekstiosuudesta.

Puheenjohtaja vaihtui klo 8:43 ja puheenjohtajana jatkoi varapuheenjohtaja Taina Kulmala.

Pienryhmän ehdotuksista käytiin keskustelua ja todettiin, että ne ovat kannatettavia ja niitä voidaan pilottivaiheessa noudattaa, vaikkakin tehdyistä linjauksista ja rajauksista johtuen ehdotus budjettianalyysistä on väistämättä jossain määrin puutteellinen ja karkea.

Todettiin pienryhmän ehdotus, että vaikutusarvioita pohditaan työryhmässä vielä erikseen mutta jatkossa voisi olla järkevää toteuttaa hallituskausittainen laajempi lapsivaikutusten

tarkastelu, jossa tarkasteltaisiin pienryhmän ehdottamat budjettianalyysin sisältämät osat (1a-c, 2 ja 3), jolloin mm. kunkin hallituskauden ilmiön ilmiöt ja niiden vaikutukset analysoitaisiin säännöllisesti.

Käytiin keskusteltua pienryhmä esittämästä kysymyksestä koskien eri etuuksia ja niiden huomioimistapaa budjettianalyysissä. Todettiin, että palvelujen osalta lapsiin kohdistuvat määrärahat on helppo tunnistaa silloin, kun määräytymisperusteena on lapsi ja/tai lapsi on palvelun loppukäyttäjä. Sen sijaan eri etuuksien osalta joudutaan tekemään linjauksia sen suhteen, otetaanko mukaan etuudet, joissa määräytymisperusteena on lapsi vai etuudet, jotka maksetaan esim. lapsiperheille. Todettiin, että vain lapsiin suoraan kohdistuvien etuuksien tunnistaminen on hankalampi toteuttaa ja se voi aiheuttaa vaikeuksia myös peruspalvelujen valtionosuuksien näkökulmasta (tai vaatii ainakin merkittävää lisäselostusta tekstiosaan.) Sovittiin, että pilotissa edetään pienryhmän taulukossa esittämällä tavalla, jossa mm. asumistuki ja perustoimeentulotuki on kuvattu lapsiperheiden osalta. Todettiin, että työryhmän jatkotyössä voidaan pohtia, olisiko suoraan lapsiin kohdistuvat määrärahat ja toisaalta lapsiperheisiin kohdistuvat määrärahat tarkoituksenmukaista eritellä, jolloin asiaa tulisi avata laajemmin myös lapsibudjetoinnin tekstiosuudessa, ml. peruspalvelujen valtionosuudet.

b. Verot, Fransiska Pukander

Fransiska Pukander esitteli valtiovarainministeriön vero-osaston pohdintaa verojen huomiointi~~oimi~~sesta TAE:n 2022 budjettianalyysissä. Todettiin vero-osaston kanta, jonka mukaan tekstimuotoisen tarkastelun lisääminen osaksi TAE 2022 budjettianalyysiä on mahdollista tuottaa ja sovittiin, että Fransiska Pukander valmistelee alustavan karkean hahmotelman tai esimerkiksi ranskalaisin viivoin hahmotelman veroja koskevasta kuvauksesta seuraavaan työryhmän kokoukseen (7.4.2021). Sovittiin, että Fransiska täydentää/jatkotyöstää tekstiä työryhmän 28.4.2021 kokoukseen ja työryhmän loppuraporttiin.

4. Vaikutusarviot osana lapsibudjetoinnin kehittämistä

a. Päivi Lindberg, THL (alustuspuheenvuoro n.10 min)

Kuultiin Päivi Lindbergin alustus lapsivaikutusten arvioinnista.

b. Olli Kärkkäinen, VM (alustuspuheenvuoro n. 10 min)

Kuultiin Olli Kärkkäisen alustus vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnista.

c. Keskustelua

Käytiin keskustelua vaikutusten arviointien työstämisestä ja arviointiin liittyvistä periaatteista. Todettiin, että näennäisiä vaikutusarvioita ei tulisi tehdä (esimerkiksi-, että kaikista mahdollisista hallituksen esityksistä laadittaisiin lapsivaikutusten arviointi, ellei esityksellä ole lapsi-ikäryhmään kohdistuvia suoria tai välillisiä~~itä~~ vaikutuksia.) Lisäksi todettiin, että erilaisten reformien ja hankkeiden muutostavoitteet tulisi määritellä konkreettisesti ja mitattavuus ja mittareiden valinta on keskeistä. Tämä helpottaa myös erilaisten jälkikäteisarviointien tekemistä.

Todettiin, että vaikutusten arviointi edellyttää riittäviä osaamis- ja aikaresursseja sekä valtiolla että kunnissa. Todettiin, että vaikutusarviointiin liittyvää osaamista pitäisi jakaa ja pyrkiä verkostomaiseen työtapaan ja ylipäättään yhteistyön edistämiseen.

5. Muut asiat

- a. Kuulemistilaisuus 25.3.2021 klo 13.30-14.30: Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Unicef ry
- b. Kuulemistilaisuus 25.3.2021 klo 14.30-15.30: Lastensuojelun Keskusliitto ry, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry, ITLA.
- c. Muuta

Todettiin tulevat kuulemistilaisuudet.

6. Kokouksen päättäminen ja seuraavan kokouksen (7.4.2021 klo 9-11) asiat (alustavasti)

Todettiin seuraava kokous ja sen alustavat aiheet:

- a. Budjettianalyysin vakiinnuttaminen, ml. toteumatietojen analysointi ja esittäminen
- b. Vaikutusarviot, jatkokeskustelu
- c. Lapsibudjetointi kunnissa, yhteistyön ja toimeenpanon edistäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 9:51.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Työryhmän sihteeri Piia Pekola